

Recenze

Dalibor Janiš – Radim Vrla a kol.: *Hrady Zlínského kraje*. Vydání první. Lukov: Spolek přátel hradu Lukova, 2018, 333 stran. ISBN 978-80-905794-4-6.

Zlata Gersdorfová

Na nádvoří hradu v Malenovicích byla 11. prosince 2018 slavnostně pokřtěna kniha, která se věnuje hradům na území Zlínského kraje. Cílem bylo pokusit se o souhrnné zpracování dané problematiky na základě starších i aktuálních výzkumů. Autorský kolektiv vedený Daliborem Janišem a Radimem Vrlou v mnohém navázal na průkopnickou práci zlínského archeologa a historika PhDr. Jiřího Kohoutka, CSc. (1952–2007), který svůj profesní život zasvětil problematice opevněných sídel na jižní a jihovýchodní Moravě. Vydání knihy bylo motivováno 10. výročím úmrtí této výjimečné osobnosti.

Kniha začíná standardně úvodním slovem a po té následuje celkem pět kapitol. Členění knihy i její koncepce je příjemným překvapením, neboť se nejedná o pouhý abecedně řazený seznam jednotlivých lokalit s jejich popisem. Vzhledem k tomu, že knihu její autoři zamýšleli určit převážně laickému publiku, obsahuje i obecné úvodní pasáže, čímž si vymezuje vlastní předmět svého zájmu. První kapitola sondou do historického, společenského a správního vývoje východní Moravy jako celku. Následuje kapitola nazvaná Hrady východní Moravy, jejich stavební vývoj a architektura, kde je stručně popsán obecný stavební vývoj hradů, jednotlivé části hradů, stavební detaily a kamenická výbava hradů.

Vlastní jádro knihy tvoří třetí kapitola s názvem Hrady na území Zlínského kraje, která popisuje celkem 43 lokalit v abecedním pořadí. Jsou zde představeny vrcholně středověké hrady, které vznikly v průběhu 13.–15. století. Výjimkou je dnes zcela zaniklý hrad Nový Haugvicov u Chropyně, který vzniknul až ve druhé polovině 16. století. V knize jsou představeny i lokality dnes zcela zaniklé (např. Kunovice, Strání), nebo i přestavěné na zámky (např. Holešov, Kroměříž, Nový Světlov, Uherský Brod aj.). Standardní strukturou hesla je historický úvod, následuje popis lokality, vyhodnocení stavebního vývoje, popř. informace o proběhlých archeologických výzkumech. Texty jednotlivých hesel jsou doplněny bohatým obrazovým materiálem – standardem je zaměření lokality se stavebním vyhodnocením, hmotová rekonstrukce, fotografie aktuální i archivní, staré veduty či mapy a dále i kresby a fotografie archeologických nálezů. Celkem publikace obsahuje přes čtyři sta barevných a černobílých vyobrazení. I přes množství informací, které kniha přináší, je kniha přehledná a uživatelsky příjemná, za což vděčí dobré grafické úpravě a sazbě.

Čtvrtá kapitola shrnuje Snahy o poznání, památkovou obnovu a využití hradů a hradních zřícenin Zlínského kraje a vtahuje tak čtenáře do složité problematiky ochrany a obnovy hradních areálů, včetně nástinu administrativního procesu, kteřá laikovi bývá většinou utajen.

Pátá kapitola nazvaná Krajina hradů je prezentací fotografií vybraných hradních lokalit (Brumov, Buchlov, Křídlo, Lukov, Nový Světlov, Nový Šaumburk, Pulčín) s jednoduchými zákresy jejich bývalých siluet. Některé z těchto kreseb byly prezentovány v roce 2017 v rámci akcí uspořádaných kroměřížským pracovištěm NPÚ, podobné kresby pak byly instalovány na několika lokalitách v rámci informačních systémů.

Následuje slepá mapa hradů na území Zlínského kraje představených v textu, seznam zkratk, a obsáhlý soupis archivních pramenů, edic a literatury. Text knihy uzavírá anglické resumé, které je stručným představením knihy a jejího obsahu.

Knih je společným počinem početného autorského kolektivu, který tvoří erudovaní pracovníci odborných institucí (Dalibor Janiš, Radim Vřla, Jan Štětina, Jana Langová, Jiří Holík, Zdeněk Vácha a Zdeněk Schenk). Díky tomu, že jsou zde zastoupeni historikové, archeologové i památkáři, nabízí kniha ucelený obraz stávající úrovně poznání hradů na území současného Zlínského kraje. Ačkoli je určena především laické veřejnosti, na své si rozhodně přijdou i odborníci. Troufám si tvrdit, že tato kniha se hrdě může řadit ke klasickým kastellologickým dílům a je zajisté hodna následování.